

# ART I PSICOANÀLISI: MANEL I MATÈRIA

JORDI VERGÉS MOLINA

## I. CREACIÓ I CREACIONS

Hola!, sóc una frase. Ei!, ara en sóc una altra. I ara, ¿sóc una distinta, o sóc la mateixa, que vaig camuflada? Mira, ara se'm posa a gust de gaudi, i em canvio d'estructura, apa. Frase, ja no. Molècula rima molècula, conglomerata forta, foc de terra ventada i regalim reflex d'aigua: Pedra. Ara sóc una pedra. Toc toc. Sóc forta com el temps que m'ha fet. Toca'm, toca'm, que tocaràs temps. Rac rac. Rasca rasca, frega el temps. Crec crec. M'esberlo i s'esquerda la consciència. Ja no sóc una pedra. Ara sóc un bocí de natura al teu servei. Sóc el teu bocí. Sóc tu, perquè en fer-me, has fet el món: El camí que va de la pedra al pa, del moviment al gest, de l'inconscient al conscient.

Les lleis dels mons es claven en els afectes. Fa un mal de mort. La consciència juga, parla, és escoltada. Treu les formes adolorides, desclava lleis que fa seves. Fa un gaudi de vida. Ara és lliure, i recorda. Ha extirpat de l'ànima un missatge de turment i joia, i n'ha fet un objecte. Aquest objecte mostra al món un esbós, un fragment, un retrat intel·ligent de l'estupidesa. El món es reflecteix en el món, a través de l'art: Diàleg.

La pedra. El ferro. La fusta. Hi ha una melodia. Estimo i penso. Jugo. La Paraula en la pedra. Tinc un missatge i li dono forma. Després, li poso nom a la forma. Denomino una idea, nascuda i batejada en forma d'objecte, que té nom, títol, estructura de la intenció, sentit de pensament que li dóna entrada al món, i el recrea. El missatge penetra el món, amb el nom d'una forma, d'una melodia: Escultura.

Les escultures d'en Manel Palahí són incisions practicades en la matèria per transformar la matèria en el pensament que retalla el món. El món és el

camí que va de la pedra al pa, i travessa amb ramals el sentiment universal. La psicoanàlisi recula aquest camí en cada subjecte, fins l'origen de la primera desviació, la primera passa errònia, on va quedar el sentiment cisellat, per reprendre'l en tota la seva força, i sortint dels camins rebregats, poder caminar. L'art d'en Manel fa el mateix, amb els camins del món. Pedra, ferro, fusta, natura feta món, a través del subjecte.

El cor de la terra fa pedra, i el foc del cor, la fa idea: Matèria que pensa: llibre, còdex lliure, llenguatge fossilitzat, escrit en la matèria, perquè la matèria l'expliqui. L'escultor anomena i domina un objecte, i el fa camí del món. Pensament fet matèria, matèria feta pensament: Creació divina. Permanència del fugaç.

Així és com l'univers respira, batega, fluctua.

## II. LA FUSTA TROBADA

En Manel Palahí és el meu amic. L'amic d'allò meu: amic d'allò que hi ha rere el m'ha, m'he, m'hi, m'ho, muuu, l'amic del jo amic de l'altre. Vaig arribar al seu taller i em va obrir la primera portalada. Allà, al rebedor descompressor de la trafegamenta urbana, obre el somriure de l'artista la seva joia al visitant, que li és entregada en mà. La cordialitat vital t'envolta, i comença el gran joc de riure el més enllà del món. T'agafa del braç i ja t'ha atrapat, mostrant-te, en aquell lliandar, la introducció al secret del seu gaudi: acolorits esmalts que fan una finestra: prepara't, perquè si de debò vols travessar la següent porta has de fer-te finestra. Observa, l'Homenatge a Joan Ponç. Si ho assoleixes, com a finestra que travessa porta, els ponts estesos seran teus. I al costat, guardant el cancell, una dalla clavada en plena segada, que doblega cap a tu les espigues de metall, cap a l'efímer, i el moviment ras de la fulla, sec i esmolat, imperceptible, se't clava etern, detingut, obert a tall de la teva pregunta. Qui sóc? Què és de mi, en el temps? Oblida-ho, noi, oblida el tic tac, desclava't del cor l'agulla de Cronos, i penetra la segona portalada amb el cap clar: Clar, i decapitat d'allò que sobra, perquè de tota manera, ho facis o no, el que veuràs a continuació sabrà riure-se'n de tu, així que millor no t'ho perdís.

Consumes el pas i penetres l'estança. El gaudi que vessa d'en Manel es reflecteix arreu, de la seva barba travessant-te, i et dona pas a la tercera, quarta, cinquena, eterna porta de les coses. L'espera tresor de les obres et transporta. Ho

emplenen tot, cada mirada, cada racó, cada vol de llum en la foscor. Enhorabona. Acabes d'entrar a la cova sota món, on l'univers fa de sostre i dóna-li la volta.

## MANELUS ... SULENAM

Miro	l'Art
Altre	s'oRganitza
Nom	enTorn
En	Al
La	buiT

Pedra,	El
Altre	Nom
Llei	significanT
Ara	fA
He	foRaT
Imaginat.	buiT

Fent	l'aRt
Altre	avAnça
Buit	La
Real,	psicoanàLisi
Estic	trobAnt-li
Guanyant	buiT
Altre	(JacqueS
Saber	LacAn)

LA FUSTA TROBADA, fusta ja de paraula nova, paraula nova que treu la fusta de l'oblit ambient, i la despunta com una troballa punta, pel tall del nom que parint-la, caleidoscala troballes, brollades dels afectes respectius. La fusta, trobada, la treballa el trobador. La matèria és la forma dels seus sons.

La paraula és una gúbia que fa un forat nou en la textura de les coses, i el nou buit que arrenca i conforma, la no-forma que la paraula no atrapa, commou la paraula a inserir-se en l'estructura cultural que busca, permanentment, assolir el desig que la funda i la forja.

LA FERRALLA FORJADA, ferro de terra, que l'aire rovella i roent al foc, en pentina el martell la buidor, buidor dibuixada amb ferro que remou a roentor la significància, nom del ferro que metal·litza la idea, i la remor de l'amor que ferrada es clava en la terra, triscant al cap amb cunya de llei que forja l'humà, d'un sol cop de retina. No es retira. Manté la promesa a què el nom no arriba.

El nom és un martell que doblega noms en cadena, i del nou plec que gira i perfila, la fermesa que el nom no fresa, el reuuny a repicar de nou en el llenguatge que trenca, desesperadament, la rocallosa ferrada foguera de les coses que no sabem.

LA PEDRA TRENCADA, esclatada sota la mà que aferra el ferro, ferro a cop de ferro fet un amb la fusta timó de l'altra mà, la que toca fusta, la mà a cop de mà amb el ferro sap estella, trenca trencs de la roca muntanya. Roca terra roca mare, que l'escarpa escala i fa escarpada, obrint-li els buits que la diuen fent-la transcendent a la mirada, la flamarada que veu la pujada conscient de l'inconscient.

El signe és una esquerdada que divideix i dibuixa la Terra, obrint-li cisel·lades formes dites consciència, de l'escorça al cor i del cor al buit inabastable. Tot ho multiplica tot a cop de significant, el fred del foc és roca i la tremolosa mà pren el res i l'enderroca. El buit glaça, la Cosa crema, bull la sang trencant el gel, avança la vida folla cap al caliu original, i s'imagina temprada: el significant regula la temperatura de ser

res

ser

res

SER SER SER BUIT RES BUIT SER BUIT SER SER SER BUIT RES  
BUIT SER SER SER esquerdes en la roca SER SER BUIT RES BUIT SER  
SER SER

En aquest punt, la ment d'en Manel Palahí detecta una esclatada d'aire, desena el martell i l'escarpa tot pentinant, amb el dit, la pols de la darrera fissura feta en l'alabastre, i torna l'ull a la porta per regirar l'univers, i poder sentir-ne un altre timbre. Per la tècnica, el meu dit ressona en un altre món. Vinc

jo, ve l'altre. Es renta les mans i travessa les portes, per obrir-me'n, primer de tot, la de l'entrada.

El RIURE RiUrE rIuRe fa del daRReRa un DavanT. És l'abans del després en l'ara lira l'hora que riu. El RitMe del RiuRe RRReGuLa el TempS que TrEmPA. Festa de Fusta, Ferro, Pedra, pAssAts pel fOc, la TeRRa, l'AiRe, l'AigUA, l'Al-Èina, fan RRRResssssONs, rrRrrRRRRRaONs, RRRRRRRRReeRafONs i tRaNsPaRèNcieS de

METACRILAT PENSAT, concebut en desnivells, per reflectir el ganxo filosòfic amb contorns desiguals que el fan diamantí a la llum. De meta en meta, cristall!, crida la plàstica poliuretazètera, poliureterna, poliuretèrica de l'-edre deessa, com una poliuretra. Polida plena parla, politja, pol·linitzada polla, palpa pólvora polaritzada, propaga polis còsmica, i el poeta s'espolsa polpa a propulsió. Llisca la mà amb paper de vidre que allisa, i modela la lluminària translúcida, la lluentor de l'entorn es transforma en reflexos, i torna pensada amb refraccions corpòries com una idea.

El llenguatge és natura emmirallada, que l'ésser trenca en bocins escampats per tot allò que abasta. Trenc a trenc s'ha fet l'home. Recull bocins que li tornin calma, i els enganxa amb la ruta vibràtil dita corda món. A corre-corda el llenguatge és la meta-cristal·lització de la natura que per món, se sap natura: Tota transparència és il·lusió

il·lusió  
 il·lusió  
 il·lusió  
 il·lusió  
 il·lusió  
 il·lusió  
 il·lusió

ddee rreesssoonnàanncciiiaa

Manel Palahí, escultor d'escoltar i d'esculpir, escolta la gent, o sia el món, i els fa d'escorta pels sentiments embardissats que massa temps van quedar inrecoreguts. Bardisses punxegudes rere les quals hi ha l'altre, i que només punxen si no es travessen. Punxes que només claven si no s'agafen, s'entenen i es deixen enrere, foragitant el pas ferm i constant del jo que, coneixent-les, ja no s'hi atura a perdre's. Amb una orella en el discurs, i l'altra orella rere els signes, a mig camí del buit, l'amor i la paraula, en Manel escolta, escolta, escolta el so que retalla l'aire i fa vibrar les membranes de l'afecte, escolta, escriu, esbossa, i en compon melodies que ho canten, simfònicament, com un fragment del Gran Concert, que tothom balla creient que només pensa. Lacan: *el subjecte està dividit*. Aquí hi ha el jo, i aquí hi ha l'altre. I entremig, el gran buit existencial bategant dins el cor, el gran vertigen que esperona l'homo erectus a no parar mai mai mai d'erigir-se novament damunt la pròpia mort: la mort que amb la vida camina.

En Manel es desprèn d'en Manel, neda flota sura hàbilment en el no res del gran buit sense paraules, on ell sap ser l'altre i escolta. La seva alteritat és presencial, l'interlocutor és presencial, i aleshores com una màgia transcendida, el missatge captat adquireix un poder, una força, una forma multidimensional que allibera els afectes, perquè del dolor va més enllà: El missatge de l'inconscient recobra presència pròpia, forjada en la paraula que l'ha bastit, i d'aquell gran vertigen en Manel s'aixeca i erigeix una escultura nova. Una presència nova que trenca l'espai: trenca la consciència per donar-hi entrada al més enllà, que batega i reclama existència. Les escultures d'en Manel Palahí són compendis de llenguatges, signes que fets forma, color, textura i juganers trencajocs, esquerden els significats i vencen els pensaments, que ja són altres. Cadenes de significants donen constància de molts llenguatges, on la consciència només veu el que suporta. L'art n'és la superació lúdica per excel·lència, i la psicoanàlisi, la superació presencial amb la interacció de l'altre. L'homo creativus Manel avança l'homo faber Manel, i ambdós es multipliquen l'abast, perquè així ha determinat l'homo intel·lectus que es mogui el desiderans. El desig de ser, conduït a la mai plenament dita veritat, que la recreació constant i lúdica de la tècnica, sempre cerca. Així, la provocació és una troballa estètica: Obre un buit al món i li dóna bategada.

**El so** és una presència de l'aire. En l'aire hi ha totes les respostes que volen, i **aquest** madur i jovencell de cor escultor, escoltador gironí, des de la

matèria escindeix el **so** en composicions que retallen l'aire amb filosofia de presència pròpia: La música es **pot llegir** com el conte que té la forma d'un món. Vola vola la matèria a mig camí entre **el cel i la terra**.

*Girona, 6 de març del 2002*